

01.09.2014

Til Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 Oslo

Høringssvar – forslag til endringer i byggteknisk forskrift

Rådet for likestilling av funksjonshemmede (RLF) i Nesodden kommune, viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsforslag datert 8.6.14 om forenkling av byggetekniske krav i Byggteknisk forskrift, TEK 10.

Rådets primære standpunkt

Rådet har vært svært fornøyd med innføringen av punktene som omfatter universell utforming i TEK 10 og de positive virkningene dette har hatt for å skape et likeverdig samfunn med plass til alle. Vi mener at forbedrede tilgjengelighetskrav til boliger har bidratt til at antall tilgjengelige boliger har økt sakte men sikkert.

Departementets forslag til endringer

I Departementets høringsnotat foreslås det enten unntak fra tilgjengelighetskrav for inntil 50 prosent av boenheter på 50 m² BRA eller mindre i en bygning, eller at krav til snusirkel reduseres fra 1,5 m til 1,4 m og skal gjelde i kun ett rom av hver funksjon; fjerning av krav om universell utforming av felles uteareal for større boligområder; redusert krav til stigningsforhold for gangatkomst til bolig; redusert krav til åpningskraft for dør; skjerpet krav til sikkerhetsglass i vindu og andre glassfelt; endret krav til utgang fra branncelle i risikoklasse 4, samt enkelte redaksjonelle endringer.

Endringene foreslås med ikrafttredelse 1. januar 2015.

Generelle kommentarer

RLF er bekymret for konsekvensene av det vi betrakter som en betydelig svekkelse av universell utforming i TEK 10. Det har i lengre tid vært drevet en kampanje fra sentrale aktører i boligbransjen som ensidig har fokusert på kravene til tilgjengelighet som en hovedårsak til at boligprisene i dagens marked stiger, slik at mange ekskluderes fra å delta, spesielt unge. Med forslaget til endringer som nå er på høring virker det som om Departementet støtter disse argumentene, selv om det er tilbakevist fra eksperter og andre aktører i bygggenæringen at krav til universell utforming er urimelig fordyrende. RLF er av

den oppfatning at det er andre faktorer som virker kostnadsdrivende som tomtepriser, infrastruktur mv.

I dag er det kun ca. 10 % av dagens boliger som har god tilgjengelighet (det foreligger ikke statistikk over universelt utformede boliger) - mens nye boliger utgjør rundt 1 prosent av boligmassen (NOVA m.fl.). Med andre ord er det et stort behov for universell utforming av boliger. Den demografiske utviklingen i Norge og andre land viser at det i nær fremtid blir et voksende behov for universelt utformede boliger blant annet som følge av eldrebølgen.

RLF støtter målsettingen om «å gjøre det enklere og rimeligere å komme seg inn i boligmarkedet og eie sin egen bolig» men er av den klare oppfatning at en svekkelse av dagens krav til universell utforming er feil strategi. I stedet mener Rådet at staten bør gjøre tiltak for å styrke innovasjonskompetanse, planleggingskompetanse og kompetanse i utviklingsarbeid i byggenæringen slik at det skapes et miljø for nye ideer som sikrer alle likeverdig tilgang til boligmarkedet.

Kostnader knyttet til universell utforming av nye boliger utgjør kun 2-3 prosent av de totale byggekostnader for nye boliger (jfr. dokumentasjon fra NIBR, Skanska, Sintef mm) - dersom korrekt planlegging og løsning er foretatt av byggenæringen.

Det er viktig at kostnader knyttet til tilgjengelighetskrav må settes opp mot samfunnsmessig gevinst: Med universelt utformede boliger kan flere fortsette å bo i egen bolig fremfor å flytte på en institusjon.

Rådets merknader til de konkrete forslag

Rådet har følgende merknader til de enkelte endringsforslagene:

- Krav om tilgjengelig boenhet § 12-2 første ledd: Det foreslås at «Det er tilstrekkelig at inntil 50 prosent av boenheter på maksimalt 50 m² BRA med ett eller to rom for varig opphold i bygning, oppfyller kravene».
- **Rådet er av den oppfatning at forslaget om 50 % unntak for boliger på 50 m² BRA eller mindre i en bygning vil bidra sterkt til en dårlig bostandard og levevilkår for de gruppene som nettopp vil dominere beboermassen i slike boliger, som minstepensjonister, enslige og ungdom, for ikke å snakke om personer med nedsatt funksjonsevne.**
- Krav til rom og annet oppholdsareal 12-7 annet ledd: Det foreslås at «For rom med samme funksjon er det tilstrekkelig at minst ett har snuareal med diameter på minimum 1,4 m. Rom skal utformes slik at rullestolbruker kan betjene nødvendige funksjoner på en tilfredsstillende måte».
- **Rådet ønsker at krav om snusirkel/friplass fortsatt skal være på 1,5 m, da dette sikrer at rullestolbrukere som benytter elektriske inne-/uterullestoler kan bevege seg uten større problem.**
- Bad og toalett § 12-9 første ledd og bokstav a. Det foreslås at: «(1) Boenhet skal ha minst ett bad og toalett der følgende skal være oppfylt:

Størrelse og planløsning skal være slik at det er fri gulvplass til en snusirkel med diameter på minimum 1,4 m foran toalett, minimum 0,9 m fri gulvplass på den ene siden av toalettet og minimum 0,2 m på den andre siden. Det skal være fri passasjebredde på 0,9 m fram til fri plass ved siden av toalett».

- Rådet ønsker at gjeldende bestemmelse beholdes, ikke minst for å sikre at beboere skal kunne benytte toalettet – alle kan ikke benytte toalettet fra samme side. Forslag til endring avvises.

- Entre og garderobe § 12-8 første ledd: Det foreslås at «(1) Entre/inngang i tilgjengelig boenhet skal ha fri passasje utenfor møbleringssone og plass til snusirkel med diameter 1,4 m for rullestol utenfor dørens slagradius».

- Rådet ønsker at snusirkel/friplass fortsatt skal ha 1,5 m i diameter. Rådet kan ikke forstå at en beboer ikke skal kunne ha tilgang til alle rom i boligen. Forslag til endring avvises.

- Balkong og terrasse § 12-11 tredje ledd og bokstav a og b. Det foreslås at: «(3) For bygning med krav til tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming skal følgende være oppfylt:
 - b) I byggverk med krav om universell utforming skal balkong, terrasse og uteplass ha fri gulvplass for rullestol som gir plass til snusirkel med diameter 1,5 m utenfor dørens slagradius.
 - c) I bygning med krav om tilgjengelig boenhet skal minst en balkong, terrasse og uteplass ha fri gulvplass for rullestol som gir plass til snusirkel med diameter 1,4 m utenfor dørens slagradius».

- Rådet ønsker at gjeldende bestemmelse beholdes. Forslag til endring avvises.

- Rampe § 12-18 annet ledd. Det foreslås at: «(2) Rampe skal ha jevnt og sklisikkert dekke og stigning maksimum 1:20. For strekning under 3,0 m kan stigningen være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være et horisontalt hvileplan med lengde minimum 1,5 m. Rampe tilknyttet bygning med boenhet skal ha stigning maksimum 1:15».

- Rådet går i mot en endring på stigning på rampe fra 1:20 til 1:15 og ønsker at opprinnelig krav beholdes.

- Dør, port mv. § 12-15 fjerde ledd. Det foreslås at «(4) I bygning med krav om tilgjengelig boenhet gjelder første til tredje ledd, med unntak av tredje ledd bokstav a. Tredje ledd bokstav e gjelder bare for inngangsdør, dør til balkong og terrasse og for dør til rom med krav om tilgjengelighet».

Rådets kommentar: Rådet kan ikke forstå at en beboer ikke skal kunne ha tilgang til alle rom i boligen. Forslag til endring avvises.

- Rådet ønsker at kravet på maksimum 20 N for dører til og i hovedatkomst og hoved-rømningsvei og for dører i alle atkomst og rømningsveier opprettholdes. Det

foreslåtte kravet vil etter Rådets mening være et hinder for likeverdig tilgang, ikke minst for eldre.

- Uteareal med krav om universell utforming § 8-2 første ledd og bokstav b. Det foreslås at: «(1) Følgende uteareal skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften:
 - a) uteareal for allmennheten
 - b) uteareal for boligbygning med krav om heis
 - c) uteareal for byggverk for publikum
 - d) uteareal for arbeidsbygning»

- Rådets kommentar: Rådet ønsker føyet til nytt punkt b) felles uteareal for større boligområde (slik formulering i dagens regelverk er). Dette fordi også boligbygninger som er tilgjengelige, selv om de ikke har krav om heis, trenger universell utforming av utearealet for at alle beboere skal ha likeverdig tilgang til felles uteareal.

- Gangatkomst til byggverk. § 8-6 første ledd. Det foreslås at: «§8-6 Gangatkomst til byggverk:
 - (1) Gangatkomst til bygning med boenhet skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:15. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan med lengde minimum 1,5 m. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigningsforhold kan oppnås, gjelder ikke kravet om trinnfrihet og stigning til bygning med boenhet uten krav om heis.»

Rådets kommentar: Rådet går i mot en endring fra 1:20 til 1:15 og ønsker at opprinnelig krav beholdes. Forslag til endring avvises.

- Rekkverk § 12-17 annet og tredje ledd. Det foreslås at: «(2) For rekkverk i trapper og ramper skal følgende minst være oppfylt:
 - a) Høyde på rekkverk skal være minimum 0,9 m. Dette omfatter også rekkverk på repos og hvileplan.
 - b) Håndlist skal være i høyde 0,9 m over gulv/trinn.
 - (3) Høyde på rekkverk ved balkonger, tribuner, passasjer og lignende skal være minimum 1,0 m. Der nivåforskjellen er mer enn 10,0 m, skal rekkverk ha en høyde på minimum 1,2 m».

- Rådet finner det underlig at Departementets forslag om endringer for rekkverk bryter med norsk standard; Norsk Standard NS 11001-2 Pkt. 10.2.2 har i dag som krav at i felles trapper i boliger skal det være montert håndlister i to høyder på begge sider i trappeløpet, og disse skal monteres i høyder på henholdsvis 700 mm og 900 mm. Rådet ønsker at dagens krav opprettholdes.

Konklusjon

RLF er av den klare oppfatning at det mangler faktagrunnlag for påstanden om at det er kravene til universell utforming i dagens bestemmelser som er årsak til de høye prisene på boligmarkedet, og at det derfor skulle være behov for omfattende endringer i byggteknisk forskrift.

RLF konkluderer derfor med at dagens lovgivning må opprettholdes. Ved å endre dagens regelverk vil svært mange bli utestengt fra likeverdig tilgang til boligmarkedet og til å få et veltilpasset hjem.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Cato Lie', with a stylized flourish at the end.

Cato Lie

Leder

Rådet for likestilling av funksjonshemmede.